

De toegevoegde waarde van de kapel voor Careyn Weddesteyn (2013)

Door de geestelijke verzorging van Careyn Weddesteyn

Aanleiding

In de al langer lopende discussie over het toekomstig gebruik van de Franciscuskapel op het terrein van Careyn Weddesteyn willen wij opnieuw pleiten het in stand houden van het gebouw als kapel. Tot nu toe ging het in de gedachtebepaling voornamelijk om de financiële en bouwkundige aspecten die moesten leiden tot een besluit over de toekomst van de kapel. Vanuit de betrokkenheid, die wij als geestelijk verzorgers hebben bij het totaal van de zorg in Careyn Weddesteyn, willen we bij deze een aantal vakinhoudelijke argumenten aanreiken voor ons pleidooi om de kapel in de toekomst weer kapel te laten zijn.

Onze stelling luidt: *‘De kapel is van blijvende toegevoegde waarde voor het bieden van hoogwaardige zorg aan cliënten in en rondom Careyn Weddesteyn’ (NB: Careyn visie ‘Het Dorp’).*

De kapel

Op onze locatie staat een klein gebouwtje, dat een vreemde eend in de bijt lijkt te zijn. Dit gebouwtje, de Franciscuskapel, lijkt in niets op het moderne gebouw van functionaliteit dat op dit moment op hetzelfde terrein gerealiseerd wordt. Maar het staat er en het heeft een geschiedenis, waarin het vanaf zijn ontstaan een belangrijke rol heeft gespeeld in het aanbod van hoogwaardige zorg door wat nu ‘Careyn Weddesteyn’ heet.

De kapel roept van alles op, maar niet “functionaliteit” of “rationaliteit”. Tenminste, niet op de manier waarop daarover in de wereld van de zorginstellingen meestal wordt gesproken. De kapel appelleert aan een andere sfeer, andere waarden en een andere manier van denken. En dat is goed, want de principes van functionaliteit en rationaliteit vertellen niet het hele verhaal.

Wij zijn een zorginstelling, maar we weten dat zorg slechts tot op zekere hoogte kwantificeerbaar is. Wat zorg tot goede zorg maakt zit gedeeltelijk in zaken die niet geteld kunnen worden of op hun meetbaar resultaat kunnen worden afgerekend. Het aantal keren dat een zorgmedewerker een cliënt bemoedigt of troost wordt niet geteld, maar het aanreiken van bemoediging en troost hoort desondanks bij de goede zorg die Careyn Weddesteyn wil bieden.

Juist waar mensen de grenzen van hun bestaan ervaren, waar ze niet meer weten waar ze het zoeken moeten, telt goede zorg die zich uit in het bieden van ruimte en aandacht, van een mogelijkheid om stil te worden en gehoor te vinden, om te bezinnen en op verhaal te komen. De kapel is bij uitstek de plek hiervoor en wel in de volgende opzichten, de kapel:

Als inspiratiebron en vrijplaats

In een geseculariseerde en pluralistische wereld is juist de herkenbaarheid van de kapel als kapel een van de sterkste punten van deze ruimte. De ruimte van de kapel roept van alles op en in haar herkenbare eenvoud kan zij veel mensen aanspreken. De kapel is uitermate geschikt voor vieringen op zondag, voor uitvaarten, voor herdenkingsbijeenkomsten, voor concerten, maar ook als stilte-ruimte op doordeweekse dagen. De drie belangrijkste functies van de kapel zullen moeten zijn: liturgische ruimte, stiltecentrum en ruimte voor muziek.

Wie de kapel binnenkomt heeft over het algemeen niet veel behoefte om te spreken. Mensen komen even binnen om rustig te zitten. Ze lezen een tekst of schrijven een intentie. Ze steken een lichtje aan. Ze ervaren in de kapel rust door de sfeer, de ramen. Ze ervaren ruimte voor bezinning en gebed. Hier komen belangrijke aspecten van zingeving naar voren. In de kapel kunnen mensen in contact komen met hun kern, hun krachtbronnen of inspiratiebronnen. Het gebouw kan een oase bieden in de hectische en soms verdrietige omgeving waar dingen met je gebeuren die je niet meteen kunt verwerken. De kapel is dan een rustpunt, een vrijplaats te midden van drukte en onrust.

De kapel zal daarom altijd bereikbaar moeten zijn voor eenieder die daar behoefte aan heeft.

Als plek van ontmoeting en verbondenheid

Vieringen (kerkelijke en andersoortige) bieden verbondenheid en ontmoeting. Verbondenheid met lotgenoten en bemoediging door het samenzijn. Bezoekers kunnen contact maken met zichzelf, met anderen of met de Ander. Bezoekers kunnen zich verbonden voelen met dierbaren en steken een kaarsje aan. De kapel appelleert op deze manier aan religieuze gevoelens of spirituele ervaringen. Ontmoeting en verbondenheid zijn belangrijke aspecten van welzijn.

Als plek om te verwerken

De kapel biedt cliënten een rustige omgeving om zich terug te trekken en de ruimte om te komen tot verwerking van wat hen is overkomen. De kapel kan mensen een rustgevoel bieden.

Als plek voor troost en geborgenheid

De ruimte van de kapel kan door haar speciale sfeer en inrichting troost en geborgenheid bieden. Ervaringen van troost en geborgenheid zijn typisch existentiële ervaringen die nodig zijn, een plaats hebben in het leven van iedere mens.

Als plek voor rituelen

De kapel biedt gelegenheid om een kaarsje te branden, om even bij Maria te zijn, om te bidden. De kapel biedt door haar bijzondere sfeer en inrichting de mogelijkheid voor allerlei vormen van persoonlijke rituelen en devotie.

Als plek voor heling

In de sfeervolle ruimte van de kapel kunnen cliënten zich in rust bezinnen op wat diep in hen verborgen is. Zo kunnen zij dicht bij zichzelf komen, verborgen schatten opgraven, komen tot hernieuwde kennismaking met de levensbeschouwelijke traditie waaruit zij voortkwamen (het verlangen naar het geloof van vroeger, verzoening met het eigen leven). Dit kan worden verwoord als heling van het zingevingsproces.

De kapel in de toekomst

Wij, geestelijk verzorgers in Careyn Weddesteyn, menen dat de kapel een blijvende zelfstandige functie moet houden in de verwezenlijking van hoogwaardige zorg. De kapel biedt een belangrijke meerwaarde voor een van de kernopgaven voor de zorg in Careyn Weddesteyn, nl. het aandachtig en liefdevol present zijn bij en begeleiden van de processen van zingeving en spiritualiteit, met het oog op het geestelijk welbevinden van de cliënt.

De krappe financiële ruimte en de eis om kwaliteit van de geboden zorg inzichtelijk en vergelijkbaar te maken dwingen instellingen ertoe om de zorgprocessen voortdurend te stroomlijnen en waar mogelijk af te slanken.

Kwaliteitsbeleid en financiële haalbaarheid houden elkaar in de houdgreep en bepalen de mogelijkheden en grenzen van onze zorg. Om beschikbare middelen (mensen, financiën, ruimte) wordt gestreden tot de rationaliteit is vastgesteld en de functionaliteit zo goed als onomstreden is. Wij zitten op dit moment midden in het proces van nieuwbouw van het zorgcentrum en iedere vierkante meter is bestemd voor een omschreven doel. Alles is erop gericht om het nieuwe zorgcentrum zo rationeel en functioneel mogelijk vorm te geven ten behoeve van de zorgprocessen. Met deze ontwikkelingen hebben wij nu eenmaal te maken. Daarvan zijn we ons bewust. En juist daarom (omdat er meer is dan het kwantificeerbare) pleiten wij ervoor om in 2014, als de nieuwbouw is afgerond, de kapel weer in gebruik te nemen voor het doel waarvoor zij oorspronkelijk gebouwd is, namelijk als plek van bezinning en ontmoeting en van spirituele/religieuze beleving. Zo kan onze vertrouwde kapel ook na 2014 een bijdrage blijven leveren aan het realiseren van onze doelstelling: het leveren van optimale kwaliteit van zorg.

Graag in gesprek?

Bert van Kooten
Jantina Colenbrander,
Geestelijk Verzorgers Careyn Weddesteyn